

Введено у дію наказом НУ «Запорізька політехніка»
від 15 грудня 2020р. № 383
Зі змінами згідно наказу НУ «Запорізька політехніка»
від 30 грудня 2021р. № 532

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Запорізька політехніка»

П о л о ж е н н я

про наукові школи

Національного університету «Запорізька політехніка»

Затверджено Вченою радою
НУ «Запорізька політехніка»
(протокол № 4/20 від 11.12.2020р.)
Зміни Затверджено Вченою радою
НУ «Запорізька політехніка»
(протокол № 4 від 20.12.2021р.)

Запоріжжя, 2021

I. Загальні положення

1.1. Положення про наукові школи підготовлено відповідно до Законів України «Про вищу освіту», «Про наукову та науково-технічну діяльність», Статуту та локальних нормативно-правових документів Національного університету «Запорізька політехніка» (далі Університет).

1.2. Положення регламентує діяльність наукових шкіл, що утворені і функціонують в Університеті.

1.3. Наукова школа – це творчий науковий колектив дослідників різної кваліфікації та вікових груп (докторів, кандидатів наук, докторів філософії, наукових співробітників, докторантів, аспірантів, здобувачів вищої освіти), які працюють в структурних підрозділах Університету за одним напрямом досліджень і проводять фундаментальні та прикладні наукові дослідження з пріоритетних напрямів науки і техніки та отримують важливі наукові результати, які є визнаними в Україні та поза її межами.

1.4. Наукову школу очолює науковий керівник (лідер) – засновник наукового напрямку чи один із його послідовників (як правило, доктор наук), під керівництвом якого проводяться наукові дослідження за різними джерелами фінансування, ведеться підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації та наукові здобутки якого визнані науковою громадськістю.

1.5. Наукові школи є базою для підготовки кадрів вищої кваліфікації, виконання бюджетних, грантових, господаровірних робіт у межах наукових програм Університету. Університет надає всебічну підтримку формуванню та розвитку наукових шкіл, у тому числі з питань пріоритетного фінансування.

II. Організаційні засади функціонування наукових шкіл

2.1. Наукова школа зберігає та розвиває наукові традиції засновників школи і вважає своєю головною метою подальший розвиток наукового потенціалу за напрямами даної школи та використання наукових здобутків в сферах техніки і технологій, економіки і суспільних відносин.

2.2. Процедура членства (вступу та виходу) встановлюється на підставі особистої заяви на ім'я наукового керівника школи.

2.3. Основним завданням наукової школи є формування та творче використання потужного кадрового потенціалу з докторів і кандидатів наук (докторів філософії) з числа молодих науковців: здобувачів вищої освіти, аспірантів, докторантів, що спроможні планувати, організовувати та реалізовувати проєкти науково-дослідних робіт за напрямками даної школи.

2.4. Завданнями наукової школи є:

- збереження історії, традицій та розвиток бренду наукової школи та університетської науки;
- забезпечення мобільності школи щодо нових тенденцій розвитку наукової думки та її стійкості в умовах швидкого розвитку світової наукової системи;
- персоналізація особистого вкладу у формування і розвиток наукової школи (публікації, патенти, захисти докторських та кандидатських дисертацій, докторів філософії);
- залучення до наукової діяльності за напрямками наукової школи здобувачів вищої освіти, аспірантів, докторантів;
- участь у якості рецензентів, експертів, опонентів на захистах кандидатських, докторських дисертацій за науковим напрямом школи;
- участь представників школи у роботі: спеціалізованих Вчених рад, науково-експертних, координаційних рад МОН України та інших органів державної влади;
- залучення коштів, у тому числі за рахунок міжнародних грантів, коштів підприємців, бюджетних коштів для фінансування науково-дослідних робіт і комерціалізації результатів досліджень;
- розробка пропозицій та рекомендацій з удосконалення діючих положень, які регламентують організацію, порядок та умови виконання наукових досліджень на рівні держави та регіону.

2.5. Наукова школа є ініціатором і організатором проведення міжнародних, всеукраїнських та регіональних конференцій, симпозіумів, наукових семінарів за

відповідними напрямами, систематичного проведення спільних наукових секцій з НАН України, галузевими міністерствами і відомствами, зарубіжними академіями наук, університетами та іншими науковими центрами, а також встановлення постійних ділових контактів і розвитку взаємовигідного співробітництва із стейкхолдерами, всеукраїнськими і регіональними об'єднаннями промисловців і підприємців, творчими спілками та об'єднаннями, органами державної влади та місцевого самоврядування влади різних рівнів.

2.6. Наукові школи представляють Університет на міжнародних та всеукраїнських наукових заходах: форумах, конференціях тощо. Наукові школи виступають ініціаторами формування заявок, подань на отримання наукових грантів.

2.7. Наукові школи представляють свої досягнення на вітчизняному та міжнародному рівнях в межах чинного законодавства.

2.8. Наукові школи мають право в межах чинного законодавства залучати кошти для розвитку дослідницької бази структурних підрозділів, в яких вони функціонують – факультет, кафедра, лабораторія, науковий центр тощо.

III. Кваліфікаційні ознаки дослідницького колективу як наукової школи

3.1. Наукова школа – це колектив дослідників з кількох поколінь вчених, об'єднаних з метою виконання досліджень із певного наукового напрямку у складі не менше дев'яти членів, з яких мінімум двоє докторів наук, а також молодих вчених: докторантів, аспірантів, здобувачів вищої освіти. У випадку розбіжності профілів наукової спеціальності та вченого звання дослідник наукової школи може представляти одну або дві школи: за профілем наукової спеціальності або/та освітньої спеціальності.

3.2. Наукова школа очолюється засновником наукового напрямку чи одним із його учнів-послідовників. Засновником наукової школи може бути доктор наук, професор, який тривалий час працював за відповідним науковим напрямом,

наукові здобутки якого визнані як вітчизняною, так і світовою спільнотою. Керівником діючої, раніше заснованої наукової школи, є доктор наук, професор, під керівництвом якого захищені науковці вищої кваліфікації та здійснюється в теперішній час підготовка докторів наук та кандидатів наук (докторів філософії).

Засновником новоствореної наукової школи може бути доктор наук, професор, під керівництвом якого захищено у сукупності не менше трьох докторів наук та кандидатів наук (докторів філософії). Керівником новоствореної наукової школи, є доктор наук, професор, під керівництвом якого захищені науковці вищої кваліфікації та здійснюється в теперішній час підготовка докторів наук та кандидатів наук (докторів філософії).»3.3 Наявність у представників школи дослідницьких програм з актуальних наукових напрямів та виконання науково-дослідних робіт з фінансуванням за рахунок коштів державного бюджету загального та спеціального фондів, інших джерел. Оригінальність та новизна наукових ідей представників наукової школи в рамках наукової програми.

3.4 Наявність опублікованих членами дослідницького колективу за останні 5 років за науковим напрямом школи не менш 20 наукових статей у наукометричних базах Web of Science та Scopus, у фахових виданнях України та у зарубіжних рецензованих виданнях.

3.5 Наявність не менше трьох монографій, підручників та навчальних посібників за останні 5 років із зазначеного наукового напрямку (технічні чи суспільні науки) автора (колективу авторів) наукової школи.

3.6 Наявність не менше 3 докторських і/чи кандидатських (докторів філософії) дисертацій, захищених за останні 5 років, підготовлених під керівництвом представників наукової школи.

3.9. Наявність постійних творчих зв'язків (угод) з колегами з інших університетів, академічних інститутів НАН України, провідних закордонних університетів та дослідницьких інститутів у формі спільних наукових досліджень, публікацій, тощо (виконання державних, регіональних та міжнародних програм за грантами).

3.10 Представництво наукової школи на міжнародних, всеукраїнських, регіональних наукових та спеціалізованих виставках, форумах (підтвердження - опубліковані тези, дипломи, медалі, грамоти тощо).

3.11 Наявність вагомих результатів, одержаних науковцями школи, підтверджених впровадженням у виробництво та навчальний процес (патенти, акти впровадження, авторські свідоцтва, стандарти, ліцензії, довідки про впровадження тощо).

3.12 Упровадження підготовки здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем магістра, доктора філософії, або доктора наук.

3.13 Участь науковців школи, зокрема керівника, у підготовці та атестації наукових кадрів, роботі спеціалізованих вчених рад із захисту дисертацій, експертних рад тощо.

3.14. Основними здобутками наукової школи вважаються:

- участь у міжнародних та вітчизняних грантових програмах і проєктах;
- результати фундаментальних та прикладних досліджень у визначеному науковому напрямі, що проводяться за рахунок загального фонду державного бюджету, міжнародних і вітчизняних фондів, а також коштів підприємств, організацій та установ;
- впровадження наукових результатів в практику господарювання (обсяг отриманого економічного та соціального ефекту);
- наукові публікації (монографії, наукові статті, підручники тощо);
- кількість наукових конференцій, ініційованих та організованих представниками наукової школи;
- підготовка висококваліфікованих наукових кадрів: кількість захищених дисертацій аспірантами і докторантами;
- залучення здобувачів вищої освіти до наукової діяльності та визнання їх наукових здобутків на регіональному, всеукраїнському та міжнародному рівнях;
- визнання наукової школи науковою та громадською спільнотою.

IV. Реєстрація та атестація наукової школи

4.1 Внесення дослідницького колективу до реєстру наукових шкіл Національного університету “Запорізька політехніка” ініціює структурний підрозділ, на базі якого формується наукова школа, а засновник (керівник) передає до Президії науково-технічної ради (НТР) Університету реєстраційні документи: заяву-клопотання та витяг з протоколу засідання кафедри (міжкафедрального об’єднаного засідання) з картками школи за формами додатків 1, 2.

4.2 Рішення про реєстрацію/атестацію наукової школи приймає Вчена рада університету.

4.3 Президія НТР виконує експертизу матеріалів та подає висновок до Вченої ради університету.

4.4 Кожні п’ять років до 20 грудня керівник наукової школи подає на розгляд до Президії НТР університету документи для підтвердження стану розвитку наукової школи згідно додатків 1,2.

4.5 Дане Положення набуває чинності з моменту його ухвалення Вченою радою та введенням у дію наказом ректора Університету.

4.6. Розв’язання спірних питань, а також зміни та доповнення до «Положення...» вносяться у разі необхідності на підставі подання Президії НТР Університету на обговорення Вченої ради університету.

Положення розробили:

Начальник науково-дослідної частини
доц. В.М. Сажнев, проф. Гудзь П.В.,
проф. Мітяєв О.А., проф. Овчинніков О.В.,
проф. Шаломеев В.А., проф. Яримбаш Д.С.

Погоджено:

Проректор з НР та МД

В.В. Наумик

Додаток 1

Кваліфікаційна карта наукової школи

(заповнюється станом на дату атестації/подачі заявки про реєстрацію)

1. Назва наукової школи.

2. Галузь знань за державним переліком науково-технічної інформації.

3. Загальні відомості про школу.

3.1. Керівник (керівники)-прізвище, ім'я, по-батькові та місце роботи;

3.2. Кількісний та кваліфікаційний склад наукової школи (осіб);

- академіків, член-кореспондентів Академії наук (державного статусу);

- докторів наук;

- кандидатів наук, докторів філософії;

- докторантів;

- аспірантів;

- здобувачів вищої освіти.

3.3. Характеристика наявної експериментальної бази.

4. Наукові досягнення школи*.

4.1. Найбільш вагомні результати.

4.2. Практичне використання отриманих наукових результатів, у т.ч. фінансові та соціально значимі показники результативності.

4.3. Наявність проєктів наукових робіт, науково-технічних (експериментальних) розробок, що фінансуються з державного бюджету та інших джерел (короткий опис).

4.4. Кількість захищених (рекомендованих до захисту) докторів, кандидатів наук (докторів філософії).

4.5. Кількість патентів на корисну модель, авторських свідоцтв, інших документів права інтелектуальної власності.

4.6. Кількість опублікованих монографій, підручників, навчальних посібників, у т.ч. опублікованих за кордоном.

4.7. Кількість опублікованих статей у: 1) фахових виданнях, 2) журналах, що входять до міжнародних наукометричних баз Web of Science та Scopus, 3) інших науко метричних базах.

4.8. Кількість виставок, ярмарок, інших науково-професійних заходів, на яких наукова школа презентувала свої розробки, досягнення.

4.9. Кількість наукових конференцій: 1) міжнародних, 2) всеукраїнських, 3) регіональних, ініційованих, організованих та проведених представниками наукової школи (оргкомітет, програма тощо).

4.10. Кількість доповідей на наукових конференціях: 1) міжнародних за кордоном; 2) всеукраїнських, 3) регіональних.

4.11. Публікації про наукову школу та її членів.

4.12. Визнання наукової школи науковою та громадською спільнотою (Державні премії України, відзнаки Президента, Кабінету Міністрів України, почесні звання, дипломи тощо).

* для реєстрації – за весь період, для атестації – протягом п'ятирічного терміну

